

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.001.01.2023

Pan
Michał Zieliński
Wojewoda Wielkopolski
Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu
al. Niepodległości 16/18
61-713 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.71.2023 Komisji Rozstrzygającej z dnia 30 maja 2023 r. oraz treścią pisma LPO.410.001.01.2023 z dnia 10 maja 2023 r. i z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie sprostowania oczywistych omyłek pisarskich)

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/30 – województwo wielkopolskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Wielkopolski Urząd Wojewódzki, al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Zieliński, Wojewoda Wielkopolski ² , od 29 stycznia 2021 r.
Podstawa prawna	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Przemysław Grad, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LPO/12/2023 z 10 stycznia 2023 r. 2. Sylwia Zakrzewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/14/2023 z 10 stycznia 2023 r. 3. Krzysztof Kowalak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/13/2022 z 10 stycznia 2023 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-6)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/30 – województwo wielkopolskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/30 – województwo wielkopolskie.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– analiza stanu należności pozostałych do zapłaty,– szczegółowa kontrola windykacji zaległości,

¹ Dalej także: Urząd, WUW

² Dalej także: Wojewoda.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ufp

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/30 – województwo wielkopolskie w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/30 – województwo wielkopolskie limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/30 - województwo wielkopolskie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/30 - województwo wielkopolskie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2022 r. Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i wykorzystania dotacji przez Miasto Gniezno na wypłatę dodatku osłonowego i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części w części 85/30 – województwo wielkopolskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej Dochody budżetowe w części 85/30 – województwo wielkopolskie zostały zrealizowane w kwocie 320 712,9 tys. zł, tj. o 12,7% wyższej od zaplanowanej. Wykonanie w 2022 r. wyższych od zaplanowanych dochodów budżetowych spowodowane było okolicznościami, których nie można było przewidzieć na etapie planowania. Rzetelnie oraz z zastosowaniem zasad i środków przewidzianych prawem podejmowano w Urzędzie w 2022 r. działania windykacyjne. Wystąpiły jednakże przypadki zwłoki w podejmowaniu kolejnych działań wobec dłużników i trudno ściąganych należności.

Wojewoda, jako dysponent części 85/30 budżetu państwa, wydatkował w 2022 r. środki budżetowe w kwocie 5 726 687,3 tys. zł zgodnie z planem rzeczowym i finansowym. Objęte badaniem środki w kwocie 4 651,4 tys. zł otrzymane z rezerwy ogólnej budżetu państwa (45,6% ogółu) zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Badanie dotacji w kwocie 3 463 729,9 tys. zł (tj. 71,1% ogółu) przeznaczonych na realizację przez jednostki samorządu terytorialnego zadań

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych wykazało, że Wojewoda Wielkopolski przekazywał je w terminach umożliwiających realizację zadań. Kontrola wydatków Urzędu w kwocie 17 766,9 tys. zł (11,5% ogółu wydatków) wykazała, że dokonywano ich w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz z zastosowaniem zasad wydatkowania środków publicznych określonych w ufp. Stwierdzono jednak, że w księgach rachunkowych Urzędu zobowiązanie w kwocie 547,2 tys. zł wynikające z prawomocnego wyroku sądowego ujęto w momencie zapłaty, tj. w miesiącu styczniu 2022r. zamiast jako zobowiązanie wymagalne roku 2021. W konsekwencji nie wykazano go w sprawozdaniach Rb-28 i Rb-Z sporządzonych za 2021 r.. Środki budżetowe, które nie wygasły z końcem 2021 r. zostały wydatkowane terminowo na zaplanowane działania. Badanie wydatków na zakup energii elektrycznej wykazało, że nie podjęto skutecznych działań na rzecz ograniczenia opłat za energię bierną pojemnościową oraz dostosowania mocy umownej do faktycznego zapotrzebowania na moc czynną. Kontrola pięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych, na podstawie których w 2022 r. wydatkowano 717,6 tys. zł nie wykazała naruszeń procedur określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶. W toku realizacji budżetu dysponenta części 85/30 stwierdzono przypadek nieuzasadnionej zwłoki w zablokowaniu planowanych wydatków w kwocie 2 082,3 tys. zł. Obniżenie oceny w zakresie wydatków uzasadnia natomiast nieskutecznie funkcjonujący system kontroli zarządczej, o czym świadczy niezatwierdzenie w systemie TREZOR blokady planowanych wydatków w kwocie 3 013,0 tys. zł (6,4% ogółu).

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych sporządzone przez dysponenta części 85/30 – województwo wielkopolskie oraz przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu (dysponenta III stopnia). Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/30 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej nie zapewnił jednak prawidłowości sporządzenia dwóch sprawozdań. Sprawozdania objęte kontrolą zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, za wyjątkiem sprawozdań jednostkowych Urzędu Rb-28 i Rb-Z w których nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie 17,1 tys. zł. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na małą skalę, nie miały wpływu na sformułowanie opinii pozytywnej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

Zrealizowane w 2022 r. w części 85/30 dochody budżetowe w kwocie 320 712,9 tys. zł były wyższe od zaplanowanych o 36 207,9 tys. zł, (tj. o 12,7%) Wynikało to przede wszystkim z wyższych (o 15,9%) wpływów gmin z tytułu zwrotu przez organy egzekucyjne lub bezpośrednio przez dłużników alimentacyjnych świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego⁸, wpływów ze zwrotów dotacji pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości na realizację zadań w zakresie

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 ze zm., dalej: Pzp

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Sklasyfikowane w rozdz. 85202 § 2350 – wyższe o 5 522,5 tys. zł.

świadczenia wychowawczego oraz świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁹, a także wyższych wpływów z opłat¹⁰ (o 8,0%) pobieranych przez powiatowe inspektoraty weterynarii za wystawienie świadectw zdrowia zwierząt i większej ilości zwierząt poddanych ubojowi¹¹ oraz opłat pobieranych przez Urząd Wojewódzki za wydanie paszportu (o 166,9%). Uzyskano również większe wpływy (o 28,5%) z usług świadczonych przez inspekcję sanitarną za zrealizowane badania na rzecz podmiotów trzecich¹².

Dochody uzyskane w 2022 r., w porównaniu do roku poprzedniego, były wyższe o 21 287,7 tys. zł, tj. o 7,1%, co było przede wszystkim wynikiem uzyskania wyższych wpływów z tytułu gospodarowania przez jednostki samorządu terytorialnego mieniem Skarbu Państwa (o 9 795,8 tys. zł) i wyższych wpływów za wydanie paszportu (o 7 757,9 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 3901-3932)

W Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim wykonane w 2022 r. dochody budżetowe wyniosły 24 966,4 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 9 508,4 tys. zł, tj. o 61,5%. Było to przede wszystkim wynikiem uzyskania wyższych niż planowano wpływów z opłat za wydanie paszportu i kart pobytu (o 11 685,5 tys. zł) wynikających z dużej liczby złożonych wniosków spowodowanych sytuacją kryzysową za wschodnią granicą i sytuacją międzynarodową oraz wyższych wpływów z tytułu odszkodowań za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego (o 747,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 3933-3938)

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2022 r. wyniosły 1 382 422,4 tys. zł i były wyższe o 112 701,9 tys. zł od stanu należności na koniec 2022 r., tj. o 8,9%. Zaległości na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 1 349 576,4 tys. zł i były wyższe o 111 626,5 tys. zł od stanu zaległości na koniec 2021 r., tj. o 9,0%. Spowodowane to było głównie wzrostem o 11,0% zaległości z tytułu niewyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych przez gminy. Zaległości z tego tytułu na koniec 2022 r. wyniosły 1 219 496,1 tys. zł (co stanowiło 90,4% ogółu zaległości). Przyczyną wzrostu zaległości była niska skuteczność egzekucji związana z niewypłacalnością dłużników, pomimo szeregu działań, przewidzianych w ustawie z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹³, podejmowanych przez gminy wobec dłużników alimentacyjnych. Wojewoda Wielkopolski monitorował przedkładane przez gminy kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym informacje na temat liczby dłużników alimentacyjnych oraz liczby podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych. W grudniu 2022 r. skierowano do gmin pismo o zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę ściągłości dochodów budżetowych z funduszu alimentacyjnego¹⁴, wskazując w nim dotychczas podjęte przez gminy działania mające na celu uregulowanie zaległości i zachęcające do dalszych działań.

(dowód: akta kontroli str. 3635-3636)

Na koniec 2022 r., w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim, w porównaniu do stanu z 2021 r., zaległości nieznacznie zmniejszyły się (o 0,3%). Wynikało to głównie z ich umorzenia z urzędu z powodu niemożności zaspokojenia wierzytelności oraz

⁹ Sklasyfikowane w rozdz. 85501 i 85502 § 2910 – wyższe odpowiednio o 1 182,4 tys. zł i 4 460,6 tys. zł.

¹⁰ Sklasyfikowane w rozdz. 01034 § 0690 – wyższe o 4 970,4 tys. zł.

¹¹ W związku z powstaniem nowych podmiotów nadzorowanych przez powiatowe inspektoraty weterynarii, a także zmodernizowaniem podmiotów wcześniej działających, co wpłynęło na zwiększenie uboju i pobieranych opłat.

¹² Sklasyfikowane w rozdz. 85132 § 0830 – wyższe o 2 068,4 tys. zł.

¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 ze zm.

¹⁴ Pismo nr PS-I.3111.47.2022.3 Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej z 2 grudnia 2022 r.

wyegzekwowaniem ich od dłużników. W Urzędzie, co do zasady, podejmowano systematycznie niezbędne, przewidziane prawem działania mające na celu wyegzekwowanie należności i niedopuszczenie do ich przedawnienia. Dotyczy to również działań mających na celu weryfikację tych należności w zakresie przesłanek uzasadniających ich ewentualne umorzenie. W księgach rachunkowych Urzędu nie ujawniono należności przedawnionych, w tym po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 3939-3957)

Badanie prawidłowości i skuteczności działań windykacyjnych prowadzonych w stosunku do 20 dłużników¹⁵, których zaległości wobec Urzędu wyniosły na koniec 2022 r. 5 636,6 tys. zł (74,8% zaległości Urzędu¹⁶) wykazało, że podejmowane działania windykacyjne i egzekucyjne w celu odzyskania należności (publicznoprawnych i cywilnoprawnych) w 17 przypadkach były rzetelne oraz prowadzone były z zastosowaniem adekwatnych środków przewidzianych prawem. W przypadku dwóch dłużników stwierdzono zwłokę w podejmowaniu kolejnych czynności, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W związku z podejmowanymi przez Urząd działaniami oraz trwającymi czynnościami egzekucyjnymi, zbadane należności nie stanowiły należności przedawnionych.

(akta kontroli str. 777-804)

W 2022 r. w WUW dokonano spisanania z ewidencji księgowej nieściągalnych należności z tytułu kosztów upomnienia, kary nałożonej przez powiatowy inspektorat nadzoru budowlanego i odsetek z powodu bezskutecznej egzekucji w wysokości 0,01 tys. zł. Spisanie polegało na zmniejszeniu wcześniej utworzonych odpisów aktualizujących.

(akta kontroli str. 2118-2119)

W 2022 roku Wojewoda Wielkopolski udzielił ulg w spłacie należności budżetowych w kwocie 290,2 tys. zł, z tego w formie umorzenia 200,2 tys. zł, a w formie rozłożenia na raty 90,0 tys. zł. Przyznane ulgi dotyczyły m.in. opłat legalizacyjnych (100,0 tys. zł), należności przejętych po zlikwidowanym gospodarstwie pomocniczym funkcjonującym przy WUW i zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa (67,8 tys. zł) oraz kar umownych (112,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 992-999)

Wojewoda Wielkopolski, w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonaniem w 2022 r. budżetu państwa w części 85/30, zobowiązał gminy do zintensyfikowania działań zmniejszających zaległości z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a powiaty, do zintensyfikowania działań windykacyjnych zmierzających do skutecznego egzekwowania należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Wojewoda Wielkopolski monitorował i analizował działania jednostek samorządu terytorialnego dotyczące poprawy ściągłości należności budżetowych, na podstawie sporządzonych przez te jednostki kwartalnych informacji. W ramach nadzoru nad realizacją dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyeliminowano stosowaną przez powiaty niejednorodną praktykę w zakresie potrąceń należnych dochodów, co świadczy o wykonaniu wniosku pokontrolnego sformułowanego po poprzedniej kontroli NIK¹⁷. Ponadto, Wojewoda Wielkopolski, zobowiązał jednostki podległe do kontynuowania działań mających na celu poprawę ściągłości dochodów budżetowych.

(dowód: akta kontroli str. 2004-2031, 2033-2037)

¹⁵ Wyboru dokonano w sposób celowy, przy uwzględnieniu okresu przeterminowania należności i kwoty zadłużenia.

¹⁶ Na koniec 2022 r. zaległości w Urzędzie wynosiły 7 542,0 tys. zł.

¹⁷ Kontrola wykonania w 2021 r. budżetu państwa w części 85/30.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W zbadanej próbie postępowań windykacyjnych, w dwóch przypadkach stwierdzono, zwłokę w podejmowaniu kolejnych działań, wynoszącą od blisko sześciu miesięcy do ponad trzech lat, licząc od momentu podjęcia ostatniego działania wobec dłużnika. Było to niezgodne z dyspozycją § 14 ust. 1 pkt 4 i 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych¹⁸ i dotyczyło:

- 1) kar umownych¹⁹ w łącznej kwocie 141,0 tys. zł za brak realizacji usługi sprzątnięcia przez spółkę w WUW w wymaganym czasie oraz za brak wymaganej liczby osób sprzątających. Po upływie ponad roku od momentu przeprowadzenia kontroli spółki z wywiązywania się przez nią z zadań, do dnia zakończenia kontroli NIK, WUW nie doprowadził do wyegzekwowania od dłużnika kar umownych, jak i nie przekazał do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dokumentacji celem ewentualnego wniesienia powództwa. Ustalono, że na podstawie przeprowadzonych w styczniu i w lutym 2022 r. kontroli realizacji zadań przez spółkę, stwierdzono brak wykonania usługi sprzątnięcia w wymaganym czasie oraz w wymaganej liczbie osób sprzątających. Konsekwencją było naliczenie kar umownych na podstawie wystawionych not obciążeniowych spółkę²⁰. W związku z brakiem uznania przez spółkę ww. not obciążeniowych, wystosowano do niej wezwania do zapłaty. Pierwsze, dotyczące kwoty 90 tys. zł, 4 kwietnia 2022 r. (po miesiącu od wystawienia noty obciążeniowej). Natomiast drugie wezwanie, obejmujące kwoty 45 tys. i 6 tys., wystawiono dopiero po prawie sześciu miesiącach od dnia sporządzenia noty obciążeniowej. Dłużnik, pomimo otrzymanych wezwań do zapłaty, nie uregulował zobowiązań.

Główna Księgowa wyjaśniła, że wysłanie wezwania do zapłaty poprzedzone zostało szczegółową i wnikliwą analizą stanu faktyczno-prawnego dotyczącego sprawy, przy koniecznym współdziałaniu komórki merytorycznej prowadzącej sprawę, co wymagało również stosownego nakładu czasu pracy. Wskazała także, że termin wysłania wezwania do zapłaty mieścił się w terminach ustawowych umożliwiających dochodzenie należności i tym samym nie stanowił zagrożenia dla jej dochodzenia.

Z kolei, Kierownik Oddziału Prawnego WUW wyjaśniła, że sprawa kar umownych jest na etapie kompletowania dokumentów do przekazania do Prokuratury Generalnej RP w celu wniesienia powództwa. Wskazała również na problemy z pozyskaniem od komórki merytorycznej pełnej dokumentacji w sprawie.

Dyrektor Biura Obsługi i Informatyki wyjaśnił, że 17 marca 2023 r. (tj. w trakcie kontroli NIK), po zakończeniu szczegółowej i wnikliwej analizy stanu faktyczno-prawnego, przeprowadzonej wraz z pracownikami komórki księgowej Urzędu, do Wydziału Nadzoru Prawnego zostały przekazane dokumenty związane ze sprawą kar umownych wobec spółki. Wskazał także, iż ich przekazanie poprzedzone było wieloma konsultacjami z Wydziałem Nadzoru Prawnego, m.in. pod względem kompletności wymaganych przez ww. komórkę dokumentów w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 803, 918-955, 1002-1046)

W ocenie NIK, działania mające na celu wyegzekwowanie należnych kar umownych powinny być realizowane niezwłocznie po ich naliczeniu. Tylko przy zachowaniu szybkości i skuteczności kolejnych działań windykacyjnych, zwiększa

¹⁸ Dz.U. 2019 poz. 1718

¹⁹ Umowa nr OA-VII.273.16.2021.4 z 27 maja 2021 r.

²⁰ Tj. z 8 marca 2022 r. na kwotę 90 tys. zł oraz z 11 maja 2022 r. na kwoty 45 tys. zł i 6 tys. zł.

się prawdopodobieństwo wyegzekwowania należności. Z kolei, każde zaniechanie bądź zwłoka w podjęciu działania, zwiększa ryzyko bezskuteczności egzekucji. NIK wskazuje, że wszystkie niezbędne dokumenty do przekazania Prokuraturii Generalnej RP były w posiadaniu WUW i nie było konieczności pozyskiwania dokumentów „spoza Urzędu”. W związku z tym, proces kompletowania dokumentacji, w sprawnie i skutecznie działającym Urzędzie, powinien przebiegać niezwłocznie.

- 2) w odniesieniu do zaległości po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym²¹, w kwocie 293,4 tys. zł wraz z ustawowymi odsetkami²², we wrześniu i październiku 2019 r. WUW otrzymał od komornika sądowego postanowienie o: umorzeniu postępowania egzekucyjnego z uwagi na bezskuteczność egzekucji oraz postanowienie o zwrocie tytułu wykonawczego. Od dnia ich otrzymania nie podejmowano żadnych dalszych czynności.

Główna Księgowa wyjaśniła, że rozważana jest zasadność złożenia kolejnego wniosku o wszczęcie egzekucji²³ lub też wniosku do Ministra Finansów w sprawie umorzenia tej należności. Dodała, że przeprowadzenie działań w tym zakresie odbywa się w oddziale sukcesywnie w oparciu o posiadane zasoby kadrowe do prowadzenia tego typu spraw.

(akta kontroli str. 795, 882-888, 992)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez Urząd w zakresie dochodzenia należności.

Wykonanie w 2022 r. wyższych od zaplanowanych dochodów budżetowych w części 85/30 – województwo wielkopolskie spowodowane było okolicznościami, których nie można było przewidzieć na etapie planowania. Działania zmierzające do wyegzekwowania lub umorzenia objętych kontrolą NIK zaległości podejmowane były w Urzędzie rzetelnie oraz z zastosowaniem zasad i odpowiednich środków przewidzianych prawem. W dwóch przypadkach stwierdzono jednak opóźnienia w ich podjęciu.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Zrealizowane w 2022 r., w części 85/30, wydatki budżetu państwa wyniosły 5 726 687,3 tys. zł i stanowiły 98,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2021 r. były one niższe o 1 802 272,3 tys. zł, (tj. o 23,9%). Spowodowane było to w głównej mierze niższymi wydatkami na wypłatę świadczenia wychowawczego (o 2 347 000,4 tys. zł) co związane było ze zmianą podmiotu wykonującego zadania realizowane w ramach rządowego programu „500+”²⁴, niższymi wydatkami na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych wynikającymi z finansowania mniejszej liczby poziomów nauczania zapewniających dostęp do bezpłatnych podręczników (o 14 184,9 tys. zł)²⁵ oraz niższymi wydatkami na dotacje dla powiatu

²¹ Ostrowskie Zakłady Przemysłu Spożywczego w Ostrowie Wlkp.

²² Na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiły 574,4 tys. zł.

²³ Czwartego. Trzy wcześniejsze postępowania egzekucyjne były umarzone przez komornika z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

²⁴ Z dniem 1 stycznia 2022 r. zadanie zostało przekazane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a z budżetu Wojewody Wielkopolskiego wypłacono tylko świadczenia przyznane na okres świadczeniowy 2021/2022 trwający do 31 maja.

²⁵ W 2021 r. finansowano trzy poziomy nauczania (klasy II, V i VIII) a w 2022 r. dwa poziomy (klasy III i VI).

na dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych w zakładach opieki zdrowotnej (o 7 537,3 tys. zł).

Dominujące wydatki, w części 85/30 województwo wielkopolskie, stanowiły dotacje w wysokości 4 874 285,3 tys. zł (tj. 85,1% ogółu wydatków), z tego dotacje w wysokości 4 570 968,9 tys. zł (93,8% ogółu dotacji) zostały przekazane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej (4 117 220,4 tys. zł), na realizację zadań bieżących na podstawie porozumień z organami administracji rządowej (9 559,9 tys. zł) oraz ich zadań własnych (444 188,6 tys. zł). Z kolei, wykonane wydatki bieżące jednostek budżetowych w 2022 r. wyniosły 776 827,5 tys. zł (tj. 13,6% ogółu wydatków) i były wyższe od wykonania w 2021 r. o 90 711,3 tys. zł (tj. o 13,2%).

(dowód: akta kontroli str. 1091-1153, 1703-1704)

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2022 r. wydatki w części 85/30 wyniosły 4 691 058,0 tys. zł. W trakcie roku, plan wydatków w części 85/30 zwiększony został per saldo do 5 800 909,7 tys. zł (tj. o 22,1%), w tym:

- środkami z rezerw budżetowych w kwocie 1 124 012,5 tys. zł, (tj. o 19,4%), z tego 9 992,4 tys. zł pochodziło z rezerwy ogólnej, a 1 114 020,1 tys. zł z rezerw celowych,
- środkami w kwocie 2 911,0 tys. zł na sfinansowanie podwyżek uposażeń i wzrostu pozostałych należności strażaków pełniących służbę w komendzie wojewódzkiej oraz w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej w ramach realizacji programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025.

(dowód: akta kontroli str. 1681-1700)

Ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej wydatkowano 10 200,2 tys. zł (tj. 96,5% przyznanych środków z rezerwy). Niewykorzystanie środków z rezerwy w kwocie 221,2 tys. zł było w głównej mierze wynikiem nadmiaru posiadanych środków przeznaczonych na organizację kwalifikacji wojskowej oraz niższych kosztów realizacji zadania dotowanego „Pod białą czerwoną flagą” oraz zadań inwestycyjnych w szpitalach powiatowych. Urząd, dokonując rozliczenia prawidłowości wykorzystania przez podmioty dotowane środków pochodzących z rezerwy ogólnej, w odniesieniu do 14 podmiotów zwrócił się o zwrot do budżetu państwa całości lub części dotacji w łącznej wysokości 83,8 tys. zł ze względu na niezrealizowanie zadania lub nieterminową jego realizację.

(dowód: akta kontroli str. 1705-1802)

Badaniem objęto wykorzystanie środków w kwocie 3 993,4 tys. zł, pochodzących z rezerwy ogólnej budżetu państwa (39,1% ogółu), przekazanych przez Wojewodę Wielkopolskiego na realizację wydatków majątkowych dwóm powiatom, z przeznaczeniem dla szpitali powiatowych na dostosowanie infrastruktury sali porodowej i zakup sprzętu specjalistycznego²⁶ oraz jednej gminie na budowę remizy strażackiej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bądeczu²⁷, a także przekazanych dotacji jst na realizację projektu „Pod białą czerwoną flagą”. Przekazane przez Wojewodę Wielkopolskiego ww. dotacje pochodzące z rezerwy ogólnej wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczone.

(dowód: akta kontroli str. 1770-1800, 3052-3146)

²⁶ Kwota 1 186,8 tys. zł na dofinansowanie dla Powiatu Kolskiego na zadanie „Dostosowanie infrastruktury Sali Porodowej SPZOZ w Kole do realizacji porodów rodzinnych” oraz kwota 886,6 tys. zł na dofinansowanie dla Powiatu Pileckiego na zadanie „ Zakup sprzętu specjalistycznego niezbędnego do wykonywania innowacyjnych zabiegów neurochirurgicznych i chirurgiczno-onkologicznych dla Oddziału Neurochirurgicznego oraz Oddziału Chirurgicznego z Pododdziałem Chirurgii Naczyniowej i Onkologicznej w Szpitalu Specjalistycznym w Pile im. Stanisława Staszica”.

²⁷ Kwota 1 920,0 tys. zł na dofinansowanie dla Gminy i Miasta Wysoka realizacji zadania „Budowa remizy strażackiej wraz z wyposażeniem dla OSP w Bądeczu”.

Badaniem objęto zwiększenia planu wydatków w części 85/30 środkami z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie 410 959,5 tys. zł (tj. 36,6% ogółu środków otrzymanych z tych rezerw). Otrzymane rezerwy celowe przekazane zostały jednostkom samorządu terytorialnego²⁸ (w formie dotacji) oraz inspekcji weterynaryjnej na realizację działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych i innych ustawowych działań inspekcji. Przekazane przez Wojewodę Wielkopolskiego ww. dotacje dla jst wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo je rozliczono. Z niewykorzystanej kwoty rezerw celowych Wojewoda Wielkopolski zablokował 5 247,2 tys. zł (1,3% ogółu przyznanych środków).

(dowód: akta kontroli str. 1801-1830, 3052-3146)

W 2022 r. Wojewoda Wielkopolski, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 upf zablokował planowane wydatki w kwocie 47 296,3 tys. zł (w tym 42 538,9 tys. zł na dotacje dla jst). Stwierdzony nadmiar posiadanych środków budżetowych, będący podstawą decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków, był wynikiem przede wszystkim znacznego zmniejszenia liczby osób uprawnionych do otrzymania świadczeń w ramach pomocy społecznej oraz rezygnacji podmiotów z przyznanych środków na realizację zadań inwestycyjnych. W wyniku blokad planowanych wydatków, dokonanych przez Wojewodę Wielkopolskiego, Minister Finansów zmniejszył plan wydatków w części 85/30 o kwotę 39 359,6 tys. zł i przeniósł kwoty zablokowanych wydatków do rezerwy utworzonej na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem epidemii Covid-19²⁹. Na koniec 2022 r. kwota zablokowanych planowanych wydatków w części 85/30 wyniosła 7 936,7 tys. zł. W wyniku analizy blokad planowanych wydatków w wysokości 23 315,2 tys. zł stwierdzono przypadek podejmowania decyzji w tych sprawach z nieuzasadnioną zwłoką a także naruszenie zasad realizowania tych blokad w systemie TREZOR, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Ponadto, ustalono, że w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR zatwierdzono blokady na łączną kwotę 43 533,3 tys. zł (tj. 99,8% ogółu blokad). NIK wskazuje, że pomimo wprowadzonych mechanizmów kontroli zarządczej, nadal występują przypadki naruszenia zasad realizowania tych blokad w systemie oraz pojawiają się opóźnienia w zgłaszaniu wydatków do blokad, tym samym wniosek pokontrolny z ww. kontroli NIK nie został w pełni zrealizowany.

(dowód: akta kontroli str. 1831-1835, 3631-3634, 3637-3863)

Wojewoda Wielkopolski terminowo przekazał jst informacje o kwotach dotacji, zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2022 r., na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i ich zadań własnych. Po ogłoszeniu ustawy budżetowej na 2022 r., Wojewoda Wielkopolski rozdysponował pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego dotacje³⁰ w kwocie 3 172 948,6 tys. zł. W swojej dyspozycji Wojewoda Wielkopolski pozostawił kwotę 612 761,4 tys. zł (16,2% ogółu dotacji zaplanowanych dla jst). Po zmianach, w planie wydatków wprowadzonych w trakcie 2022 r. (zwiększenia planu dotacji dla jst) i całkowitym rozdysponowaniu przyznanych środków, na koniec 2022 r. w części 85/30 nie pozostały niepodzielone dotacje dla jst.

(dowód: akta kontroli str. 1837-1850)

²⁸ W tym na sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych, na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, opłacenie składki emerytalnej i rentowej i opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz na dofinansowanie dla Gminy Jaraczewo realizacji zadania w zakresie montażu instalacji fotowoltaicznych dla zapewnienia energii elektrycznej w budynkach użyteczności publicznej.

²⁹ Rezerwa celowa poz. 80 – Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.

³⁰ Dane dotyczą dotacji podzielonych w grupach dotacje i subwencje oraz wydatki majątkowe.

Badaniem prawidłowości przyznawania, przekazywania oraz rozliczenia objęto dotacje w kwocie 3 463 729,9 tys. zł³¹ (tj. 71,1% ogółu dotacji) przeznaczone na realizację przez jst zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych. Dotacje zaplanowano w wysokościach wynikających ze sporządzonych przez jst kalkulacji potrzeb i przekazywano w terminach umożliwiających realizację zadań. Zmian kwot dotacji celowych na zadania zlecone jst i na dofinansowanie ich zadań własnych dokonywano z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 170 ust. 1 ufp. Nie wystąpiły przypadki nieterminowego zwrotu dotacji przez jst, skutkujące koniecznością wydania decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu. Przekazane przez Wojewodę Wielkopolskiego dotacje były wystarczające na realizację przez jst objętych kontrolą zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1851-1990)

Wojewoda Wielkopolski oceniał stopień realizacji zadań finansowanych dotacjami celowymi, w ramach części 85/30, m.in. poprzez kwartalne analizy wykonania budżetu oraz analizy okresowych sprawozdań z realizacji zadań. Zakres uzyskiwanych danych określany był przez jednostki sprawujące nadzór merytoryczny. Dobór odpowiednich narzędzi, form i sposobu nadzoru oraz częstotliwość podejmowanych działań, pozostawione zostały do decyzji poszczególnych wydziałów Urzędu lub jednostek podległych Wojewodzie. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśnił, że przyjęcie takiego rozwiązania podyktowane było znaczącą różnorodnością zadań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu państwa. W sytuacji stwierdzonych odchyień w zakresie rzeczowej i finansowej realizacji zadań, żądano dodatkowych wyjaśnień. Ponadto, cyklicznie zbierano informacje o nadmiarze posiadanych środków, celem wdrożenia mechanizmów uelastycznienia budżetu, tj. podejmowania decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych, bądź dokonywania przeniesień wydatków w drodze stosownych zarządzeń wojewody.

(dowód: akta kontroli str. 2033-2037)

W 2022 r. Wojewoda Wielkopolski nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów polecenia³² wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(dowód: akta kontroli str. 2032)

Na koniec 2022 r. zobowiązania w części 85/30 budżetu państwa wyniosły 40 278,5 tys. zł i były wyższe o 3 728,1 tys. zł (tj. o 10,2%) od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. Dotyczyły one głównie zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi od wynagrodzeń (79,3% ogółu zobowiązań) oraz zobowiązań inspekcji weterynaryjnej wynikających z realizacji zadań związanych ze zwalczaniem ognisk chorób zakaźnych u zwierząt (10,3% ogółu zobowiązań³³). W 2022 r. w części 85/30 budżetu państwa poniesione zostały wydatki z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat podatków i opłat w wysokości 230,1 tys. zł, co spowodowane było w głównej mierze uregulowaniem zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa wynikających z orzeczonych wyroków sądowych nakazujących zapłatę należności na rzecz osób lub podmiotów trzecich. Uiszczone przez Inspekcję Farmaceutyczną odsetki w wysokości 3,6 tys. zł, jak wyjaśnił Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny, wynikały z wezwań do zapłaty o zwrot kary pieniężnej wraz

³¹ Dotyczyło dotacji przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i rządowego Programu "Posilek w szkole i w domu", na wypłatę świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych i okresowych w części gwarantowanej z budżetu państwa oraz na wypłatę dodatku osłonowego.

³² O którym mowa w art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 ze zm.) – ustawa o Covid-19.

³³ Dotyczy wynagrodzeń bezosobowych sklasyfikowanych w § 4170.

z odsetkami w związku z prawomocnymi orzeczeniami sądów administracyjnych uchylających wydane przez organy inspekcji farmaceutycznej decyzje administracyjne nakładające karę pieniężną. Na koniec 2022 r. u dysponenta części 85/30 wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 17,1 tys. zł, które nie zostały wykazane w sprawozdaniach budżetowych Rb-28 i w sprawozdaniu z operacji finansowych Rb-Z, co szerzej zostało omówione w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 1499-1589, 3195-3209)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 5 416,0 tys. zł (tj. 98,7% planu) i w porównaniu do 2021 r. były nieznacznie wyższe o 24,2 tys. zł (tj. o 0,1%). Wzrost tych świadczeń wynikał głównie z wyższych wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń (o 15,7%³⁴) poniesionych w jednostkach podległych w związku ze zwiększeniem w nich zatrudnienia. W szczególności, ww. wydatki wzrosły (o 67,0 tys. zł)³⁵ w powiatowych inspektoratach weterynarii na wykonanie badań wstępnych i zakup odzieży roboczej i ochronnej pracowników oraz wzrosły (o 70,0 tys. zł)³⁶ w inspekcji transportu drogowego na zakup umundurowania dla inspektoratów i wypłaty równoważnika w zamian za umundurowanie. Z kolei, w Urzędzie, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń wzrosły o 20,9%³⁷, co w głównej mierze spowodowane było koniecznością wypłaty odprawy pośmiertnej.

Natomiast w 2022 r. zmalały świadczenia z tytułu stypendiów szkolnych wskutek mniejszej liczby uczniów otrzymujących stypendium Prezesa Rady Ministrów³⁸ oraz zawartych umów o praktykę absolwencką (wzrost o 152,4 tys. zł)³⁹.

(dowód: akta kontroli str. 4048-4052)

Przeciętne zatrudnienie⁴⁰ w 2022 r., w części 85/30, wyniosło 3 946 osób i było o 139 osób wyższe od zatrudnienia w 2021 r. (tj. o 3,7%). W szczególności, zatrudnienie zwiększyło się o 92 osoby w Inspekcji Weterynaryjnej w związku m.in. ze zwiększeniem obciążeń inspekcji z uwagi na obowiązek certyfikowania przesyłek kierowanych na rynek Wielkiej Brytanii ze względu na zmiany zasad handlowych po wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej oraz na wymagania organów nadzorujących w Stanach Zjednoczonych import produkt pochodzenia zwierzęcego⁴¹, a także w celu wzmocnienia w powiatowych inspektoratach weterynarii zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Z kolei, wzrost zatrudnienia w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim o 54 osoby (o 5,6%) spowodowany był przejęciem zadań przez Wojewodę w zakresie dyspozytorni medycznych⁴² i koniecznością obsadzenia wolnych etatów w Wydziale Zdrowia Urzędu

Zmalało natomiast, w porównaniu do 2021 r., o 6 osób zatrudnienie w Wojewódzkiej Inspekcji Handlowej (tj. o 6,4%) w związku m.in. z likwidacją etatów obsługi i przekazaniem usług sprzątnia podmiotowi zewnętrznemu oraz w związku z przebywaniem osób na urloпах bezpłatnych i wychowawczych⁴³.

(dowód: akta kontroli str. 4053-4056)

³⁴ Wydatki sklasyfikowane w § 3020 wzrosły o 233,8 tys. zł.

³⁵ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 01034 w § 3020 – wzrost o 57,7%.

³⁶ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 60055 w § 3020 – wzrost o 48,9%.

³⁷ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 75011 w § 3020 – wzrost 98,1 tys. zł

³⁸ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 85416 § 3240 – spadek o 8,5%

³⁹ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 75011 § 3030 – wzrost o 404,1%.

⁴⁰ W przeliczeniu na pełne etaty.

⁴¹ Konieczność zatrudnienia na etatach osób nadzorujących zakłady uprawnione do eksportu na obszar USA.

⁴² Na podstawie art. 9 ust. 9 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1115).

⁴³ Zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań budżetowych. tych osób nie wlicza się do stanu zatrudnienia gdy za dany okres nie pobierają wynagrodzenia.

Wydatki na wynagrodzenia w części 85/30 wyniosły 391 735,9 tys. zł (tj. 99,5% planu), z tego w Urzędzie 88 234,9 tys. zł. W porównaniu do roku ubiegłego wydatki na wynagrodzenia w części 85/30 były wyższe o 72 759,4 tys. zł, (tj. o 22,8%), co związane było głównie z podwyższeniem wynagrodzeń w Urzędzie Wojewódzkim i w jednostkach podległych Wojewodzie Wielkopolskiemu⁴⁴ oraz wzrostem zatrudnienia w tych jednostkach.

(dowód: akta kontroli str. 4057-4050)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2022 r. wyniosły 69 694,6 tys. zł i w porównaniu do 2021 r. wzrosły o 2 477,4 tys. zł, tj. o 3,7%. Wyższe wydatki poniesione zostały w szczególności przez inspekcję weterynaryjną, co spowodowane było większą liczbą wystawianych świadectw i wzrostem ilości ubijanych zwierząt oraz większą ilością czynności związanych z nadzorem nad miejscami gromadzenia i skupu zwierząt⁴⁵; a także przez Kuratorium Oświaty, wskutek wyższych wydatków na wynagrodzenia dla ekspertów uczestniczących w posiedzeniach komisji ds. awansu zawodowego nauczycieli, co wiązało się z większą ilością wniosków składanych przez nauczycieli o nadanie wyższego stopnia awansu zawodowego⁴⁶.

(dowód: akta kontroli str. 1426-1498, 4051-4055)

W 2022 r. wydatki majątkowe w części 85/30 budżetu państwa wyniosły 56 344,2 tys. zł (tj. 98,6% planu po zmianach). Były one niższe od wykonania w 2021 r. o 37 674,5 tys. zł, tj. o 40,1%. W 2022 r. m.in. wydatkowano 4 097,5 tys. zł na rozbudowę oddziałów szpitalnych (dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego oraz inwestycji budowlanych) i 10 107,9 tys. zł na zakup sprzętu przeciwpożarowego (w tym pojazdów ratowniczo-gaśniczych) dla jednostek państwowej straży pożarnej, dofinansowanie zadań inwestycyjnych dotyczących utworzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (7 634,9 tys. zł). Ze środków pochodzących z rezerw celowych, o które zwiększono plan wydatków majątkowych sfinansowano m.in. zakup specjalistycznego sprzętu i wyposażenia do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz samochodów służbowych służących realizacji ustawowych zadań przez inspekcję weterynaryjną oraz dofinansowano zadania inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego, dotyczące m.in. budowy oczyszczalni ścieków, montażu instalacji fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej, utworzenia mieszkań chronionych⁴⁷ oraz dziennych domów w ramach programu "Senior+". Ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej Wojewody sfinansowano realizację zadania inwestycyjnego Inspekcji Handlowej dotyczącego wykonania remontu elewacji budynku administracyjno-biurowego wraz z izolacją od wilgoci piwnic oraz zakupiono służbowe samochody i sprzęt specjalistyczny do wykonywania badań⁴⁸ dla podległych jednostek. W trakcie roku dokonywano zmian w planie wydatków majątkowych. W wyniku zwiększenia planu wydatków majątkowych - przesunięć planowanych wydatków, zakupiono sprzęt specjalistyczny i wyposażenie pomiarowe oraz służbowe samochody dla podległych jednostek oraz zmodernizowano instalacje c.o. w nieruchomościach Skarbu Państwa i zrealizowano dwa zadania inwestycyjne Urzędu⁴⁹. Każdorazowo, w przypadku przeniesień wydatków majątkowych jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł lub wydatków na

⁴⁴ Przyjęty w ustawie budżetowej na 2022 rok wzrost funduszu plac w państwowej sferze budżetowej o 4,4%. Dodatkowo zwiększono od 1 lipca 2022 r. wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników WUW Straży Rybackiej, centrum powiadamiania ratunkowego oraz dyspozytorni medycznej.

⁴⁵ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 01034 w § 4170 – wzrost o 4 030,2 tys. zł (tj. o 7,3%).

⁴⁶ Wydatki sklasyfikowane w rozdz. 80195 w § 4170 – wzrost o 180,3 tys. zł (tj. 58,1%).

⁴⁷ O których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 12 i art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej.

⁴⁸ W tym w kwocie 400,0 tys. zł na wyposażenia pomiarowego dla Laboratorium Aparatury Specjalnej do badania żywności w kontroli urzędowej w kierunku oznaczenia zawartości metali ciężkich.

⁴⁹ Dotyczy budowy wojewódzkiego magazynu przeciwpożarowego w miejscowości Borki w zakresie budowy masztu przeznaczonego do instalacji elementów łączności radiowej oraz budowy systemu sygnalizacji pożaru w budynku Centrum Powiadamia Ratunkowego

inwestycje budowlane, Wojewoda Wielkopolski uzyskał zgodę Ministra Finansów. Nie stwierdzono przypadków „dzielenia” wprowadzonych zmian planu poszczególnych wydatków majątkowych (niebudowlanych) na kwoty poniżej 100 tys. zł w sposób skutkujący uniknięciem potrzeby uzyskania zgody Ministra Finansów, co świadczy o wykonaniu wniosku sformułowanego przez NIK, w wyniku poprzedniej kontroli⁵⁰. Realizacja w 2022 r. wydatków majątkowych nie pozwoliła na osiągnięcie wszystkich założonych efektów. Związane było to w szczególności z rezygnacją podmiotów z przyznanego dofinansowania zadań inwestycyjnych lub zmniejszenia zakresu rzeczowego i finansowego tych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1426-1498, 1659-1680,)

W 2022 r., w części 85/30 budżetu państwa, nie wystąpiły wydatki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.

W 2022 r., w części 85/30 budżetu państwa, zrealizowane zostały wydatki niewygasające z końcem 2021 r. w wysokości 34 431,2 tys. zł (tj. 94,0% planu), z tego w Urzędzie wydatki niewygasające wykonano w kwocie 946,0 tys. zł (tj. 99,9% planu) na wypłatę dodatków motywacyjnych. Niewykorzystane środki na wydatki niewygasające wyniosły 2 212,3 tys. zł, z czego 1 063,3 tys. zł pochodziło ze środków z przyznaných rezerw celowych. Środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem oraz z zachowaniem terminu realizacji zadań ustalonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁵¹. W ramach ww. wydatków niewygasających nie zrealizowano dwóch zadań na łączną kwotę 689,1 tys. zł związanych z tworzeniem miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (z programu Maluch+ 2021) oraz z tworzeniem dziennych klubów dla seniorów (z programu Senior+) z powodu rezygnacji gminy z realizacji ww. projektów spowodowanej problemami z wyborem wykonawcy prac adaptacyjnych w budynku, w którym funkcjonować miały ww. placówki objęte wsparciem. Niewykorzystane środki w kwocie 536,8 tys. zł zostały terminowo zwrócone do budżetu państwa. Z kolei, w związku z uzyskaniem niższej niż planowano ceny zakupu specjalistycznego wyposażenia⁵² (przekazano 2 613,6 tys. zł z 3 600,0 tys. zł zaplanowanych) nie zostały uruchomione środki w wysokości 986,4 tys. zł na rzecz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

(dowód: akta kontroli str. 1331-1419)

Zrealizowane w Urzędzie w 2022 r. wydatki wyniosły 154 362,4 tys. zł, tj. 94,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2021 r. były one wyższe o 19 239,5 tys. zł, tj. o 14,2%, co było efektem w głównej mierze wyższych o 5 018,0 tys. zł (tj. o 43,7%) wydatków na uregulowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa oraz wyższych o 14 402,0 (tj. o 17,9%) wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Planowane wydatki majątkowe Urzędu zostały zrealizowane w kwocie 3 986,6 tys. zł, tj. 95,5% planu, co spowodowane było m.in. uzyskaniem niższych od zaplanowanych wartości ofert wykonania robót budowlanych. Wszystkie 18 zaplanowanych zadań inwestycyjnych zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 1154-1169, 1659-1680)

W Urzędzie, badaniem pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację wydatków w kwocie 17 766,9 tys. zł⁵³ (w tym majątkowe w kwocie 4 165,2 tys. zł i bieżące w kwocie 13 601,7 tys. zł). Zbadane wydatki

⁵⁰ Kontrola wykonania w 2021 r. budżetu państwa w części 85/30.

⁵¹ Dz. U. poz. poz. 2407

⁵²Tj. wysokosprawnego chromatografu cieczowego z kwadрупolowym analizatorem masy oraz chromatografu gazowego do identyfikacji zanieczyszczeń organicznych wody.

⁵³ Badaniem objęto 85 dowodów księgowych, w tym 52 dowody wybrane metodą monetarną (MUS) na kwotę 15 727,4 tys. zł oraz 33 dowody na kwotę 2 395,0 tys. zł dobrane w sposób celowy.

stanowiły 11,51% ogółu wydatków Urzędu w 2022 r. Dokonywane były one w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz z zastosowaniem zasad wydatkowania środków publicznych określonych w ufp. Skontrolowane wydatki służyły realizacji zadań wykonywanych przez WUW. Stwierdzono jednak, że w księgach rachunkowych Urzędu zobowiązanie w kwocie 547,2 tys. zł wynikające z prawomocnego wyroku sądowego ujęto w momencie zapłaty, tj. w miesiącu styczniu 2022r. zamiast jako zobowiązanie wymagalne roku 2021. W konsekwencji nie wykazano go w sprawozdaniach Rb-28 i Rb-Z sporządzonych za 2021r., co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 3039-3051, 3376-3630, 3866-3881)

W latach 2021-2022 w Urzędzie poniesione zostały wydatki na zakup energii elektrycznej odpowiednio na kwotę 1 595,1 tys. zł i 1 484 tys. zł, z czego 61%⁵⁴ kosztów dotyczyło usług dystrybucji energii elektrycznej odpowiednio w kwocie 907,0 tys. zł i 961,4 tys. zł. Ze względu na wynajmowanie przez WUW powierzchni biurowych innym podmiotom, kosztami zakupu energii elektrycznej obciążano również proporcjonalnie te podmioty. Z tego tytułu, koszty energii elektrycznej (w ramach refakturowania) poniesione przez te podmioty wyniosły w latach 2021-2022 odpowiednio 376,4 tys. zł (z tego na usługi dystrybucji wydatkowano 210 tys. zł - tj. 56%) i 353,4 tys. zł (z tego na usługi dystrybucji wydatkowano 228,6 tys. zł - tj. 65%).

(akta kontroli str. 15-51, 620-623)

W WUW, w 2022 r., podjęto szereg działań mających na celu zmniejszenie całkowitego zużycia energii elektrycznej w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁵⁵. Zamontowano w grudniu 2022 r. instalację fotowoltaiczną na dwóch budynkach WUW⁵⁶ oraz korzystano z instalacji fotowoltaicznej zamontowanej na budynku zamontowanej na budynku Delegatury w Pile⁵⁷. Ponadto, zmodernizowano instalację elektryczną w budynku B WUW⁵⁸, przeprowadzono redukcję oświetlenia korytarzy oraz innych przestrzeni wspólnych oraz ograniczono oświetlenie zewnętrzne a także zrezygnowano ze świątecznej iluminacji. Prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne racjonalizujące zużycie energii przez pracowników Urzędu⁵⁹. Wdrożenie przez Urząd ww. rozwiązań przyczyniło się do osiągnięcia celu zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w grudniu 2022 r. o 10%, w stosunku do średniomiesięcznego zużycia energii elektrycznej w latach 2018-2019.

(akta kontroli str. 11-12, 543-617, 634-637, 652-659)

W celu ograniczenia zużycia energii elektrycznej przez jednostki podległe Wojewodzie, wystosowano do kierowników jednostek zespolonej administracji rządowej w województwie wielkopolskim pismo informujące o wejściu w życie ustawy o ochronie odbiorców energii elektrycznej⁶⁰. Zwrócono się w nim o podjęcie przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną oraz służących realizacji celu oszczędności energii, wskazując przykładowe działania służące realizacji ww.

⁵⁴Tj. 1 868,1 tys. zł.

⁵⁵J.t. - Dz. U. z 2023 r. poz. 269 (dalej: ustawa o ochronie odbiorców energii elektrycznej).

⁵⁶Umowa nr OA-VII.273.81.2022.4 z 18 listopada 2022 r. Protokół odbioru z 22 grudnia 2022 r.

⁵⁷Umowa nr OA-VII.273.32.2021.4 z 8 lipca 2021 r.

⁵⁸Zainstalowano energooszczędne źródła światła na parterze oraz I piętrze budynku oraz na wszystkich piętrach zegary sterujące oświetleniem.

⁵⁹Pismo Dyrektora Biura Obsługi i Informatyki z 23 września 2022 r. skierowane do pracowników WUW z prośbą o oszczędzanie energii.

⁶⁰Pismo Wojewody nr KN-II.020.34.2022.1 z 21 listopada 2022 r.

celu⁶¹. Wojewoda nie weryfikował w podległych jednostkach sposobu wykonania zaleceń dotyczących zmniejszenia zużycia energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 634-637)

W toku kontroli przeprowadzono analizę wydatków za 2022 r. na usługi dystrybucji energii elektrycznej w 11 punktach poboru energii elektrycznej (dalej: PPE)⁶² o łącznej wartości 813,5 tys. zł⁶³ (132 faktury). Badanie wykazało, że:

- 1) w PPE 59031060000367075 (Biurowiec Zasilanie II Al. Niepodległości) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 93,7 tys. zł i stanowiły 38,8% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (241,2 tys. zł),
- 2) w PPE 59031060000364715 (Budynek Poznań Plac Wolności) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 81,7 tys. zł i stanowiły 59,4% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (137,5 tys. zł),
- 3) w PPE 59031060000364722 (WUW Poznań Al. Niepodległości II) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 73,2 tys. zł i stanowiły 45,3% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (161,5 tys. zł),
- 4) w PPE 590243845027838996 (Konin ul. 3 Maja) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 20 tys. zł i stanowiły 34,1% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (58,7 tys. zł),
- 5) w PPE 59031060000364739 (Obiekt Biurowy Poznań ul. Kazimierza Wielkiego) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 15,5 tys. zł i stanowiły 45,4% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (34,2 tys. zł),
- 6) w PPE 59031060000576026 (Budynek Biurowy Leszno) ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 15 tys. zł i stanowiły 36,1% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (41,7 tys. zł).

Na koniec 2022 r.⁶⁴ w Urzędzie przeprowadzono analizę faktur za usługi dystrybucji energii, w wyniku której zdecydowano o podjęciu działań mających na celu ograniczenie kosztów energii biernej pojemnościowej dla dwóch PPE⁶⁵. Na 2023 r. dla budynków A, B i C WUW w Poznaniu zaplanowano inwestycję, której celem będzie uzyskanie oszczędności w opłatach za dystrybucję energii elektrycznej. W dniu 18 stycznia 2023 r. zawarto umowę z podmiotem zewnętrznym na opracowanie dokumentacji projektowej w celu modernizacji układu zasilania energii elektrycznej dzięki zastosowaniu kompensacji mocy biernej. Ponadto, w styczniu 2023 r. zwrócono się z zapytaniem do COPE MSWiA⁶⁶ o możliwość przeprowadzenia inwestycji służących ograniczeniu wytwarzania energii biernej w ramach projektu FAMI⁶⁷. Z uwagi na brak możliwości ich finansowania z FAMI, Dyrektor Biura Obsługi i Informatyki wskazał, że instalacja elektryczna w budynku na pl. Wolności⁶⁸ zostanie zmodernizowana ze środków budżetowych Urzędu w sytuacji pojawienia się oszczędności na innych zadaniach inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 52-539, 543-545, 552-554, 608-613, 652-659)

⁶¹ Tj.: ograniczenie oświetlenia zewnętrznego, wyłączenie dobowej lub świątecznej iluminacji budynków, dążenie do zapewnienia temperatury pomieszczeń: przy ogrzewaniu i chłodzeniu budynku odpowiednio na poziomie 19 i 25 stopni Celsjusza, modernizację lub wymianę oświetlenia, zastosowanie systemów pomiarowych, monitorujących i sterujących w ramach wdrażania systemów zarządzania energią, e) wprowadzenie usprawnień organizacyjnych czy wykorzystanie ciepła odpadowego z serwerowni do ogrzewania zajmowanych budynków.

⁶² Kontrolowano PPE z grup taryfowych: C21, C22a i B21.

⁶³ W tym kwota 85,5 tys. zł stanowiła zobowiązanie 2022 r.

⁶⁴ Notatka służbowa z 29 grudnia 2022 r. sporządzona przez Dyrektora Biura Obsługi i Informatyki dla Dyrektora Generalnego dotycząca konieczności realizacji zadania inwestycyjnego „Modernizacja układu zasilania energii elektrycznej poprzez wykonanie układu kompensacji mocy biernej”.

⁶⁵ Tj. PPE 59031060000367075 oraz PPE 59031060000364722.

⁶⁶ Centrum Obsługi Projektów Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

⁶⁷ Fundusz Azylu, Migracji i Integracji.

⁶⁸ Dotyczy PPE 59031060000364715 (Budynek Poznań Plac Wolności).

Analiza w 11 punktach poboru energii elektrycznej w miesiącach styczeń – grudzień 2022 r. wykazała, że:

- 1) w PPE 590310600000364746 (Biurowiec Zasilanie I Al. Niepodległości), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 54 kW do 132 kW, co stanowiło od 19,29% do 47,14% mocy umownej (280 kW),
- 2) w PPE 590310600000367075 (Biurowiec Zasilanie II Al. Niepodległości), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 86 kW do 135 kW, co stanowiło od 28,7% do 45% mocy umownej (300 kW),
- 3) w PPE 590243845027838996 (Konin ul. 3 Maja), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 18 kW do 23 kW, co stanowiło od 36% do 46% mocy umownej (50 kW),
- 4) w PPE 590310600000367082 (WUW Poznań Al. Niepodległości I), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 0 kW do 2 kW, co stanowiło od 0% do 4% mocy umownej (56 kW),
- 5) w PPE 590310600000367068 (WUW Poznań ul. Kościuszki), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 7 kW do 15 kW, co stanowiło od 9,3% do 20% mocy umownej (75 kW),
- 6) w PPE 590310600000364739 (Obiekt Biurowy Poznań ul. Kazimierza Wielkiego), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 9 kW do 12 kW, co stanowiło od 15% do 20% mocy umownej (60 kW),
- 7) w PPE 590310600000364722 (WUW Poznań Al. Niepodległości II), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 61 kW do 110 kW, co stanowiło od 42,1% do 75,9% mocy umownej (145 kW),
- 8) w PPE 590310600000364715 (Budynek Poznań Plac Wolności), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 39 kW do 65 kW, co stanowiło od 32,5% do 54,2% mocy umownej (120 kW),
- 9) w PPE 590310600000576026 (Budynek Biurowy Leszno), maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 16 kW do 36 kW, co stanowiło od 29,6% do 66,7% mocy umownej (54 kW),
- 10) w PPE 590310600000364753 (Budynek Poznań ul. Wiśniowa Zasilanie I)⁶⁹, maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych w zakresie od 46 kW do 62 kW, co stanowiło od 38,3% do 51,7% mocy umownej (120 kW),
- 11) w PPE 590310600000800626 (Budynek Poznań ul. Wiśniowa Zasilanie II)⁷⁰, moc umowną ustalono na poziomie 50 kW. W okresie od stycznia do grudnia 2022 r. nie odnotowano poboru energii.

W PPE 590243845027838996 (Konin ul. 3 Maja) zastosowano grupę taryfową C21, podczas gdy opłata sieciowa zmienna byłaby niższa w grupie taryfowej wielostrefowej C23. Opłata sieciowa zmienna za okres od stycznia do grudnia 2022 r. wyniosła 14,7 tys. zł , natomiast w grupie taryfowej C23⁷¹ mogłaby być niższa o 4,3 tys. zł, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁶⁹ Obiekt o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa całego regionu – Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Poznaniu (dalej: CPR).

⁷⁰ Zasilanie rezerwowe CPR-u.

⁷¹ Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych pobrane od Energa Operator SA.

. (akta kontroli str. 52-539)

Kontrolą objęto pięć postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, z tego trzy w trybie podstawowym, dwa przeprowadzone w trybie z wolnej ręki, a także sześć zamówień o wartości mniejszej niż 130 tys. zł. W wyniku tych postępowań poniesiono wydatki o łącznej wartości 940,5 tys. zł. Postępowanie w trybie podstawowym dotyczyło dostawy samochodu osobowego⁷² (194,5 tys. zł) oraz montażu instalacji fotowoltaicznej (441,6 tys. zł) a postępowania w trybie z wolnej ręki na kwotę 81,5 tys. zł dotyczyły remontu portierni głównej w budynku A oraz remontu łazienki na V piętrze w budynku B. Analiza dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień nie wykazała naruszeń przepisów Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 2192-2201, 2363-2608, 2644-2896)

Objęte kontrolą postępowania o wartości mniejszej niż 130 000 zł, dotyczyły: opracowania dokumentacji fotowoltaicznej, zakup zestawu urządzeń audio-wideo oraz 15 szt. radiotelefonów i nabycia oprogramowania antywirusowego oraz usług gastronomicznych świadczonych na rzecz Urzędu. Łączna wartość zawartych umów wyniosła 223,1 tys. zł. Analiza dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień wykazała, że objęte kontrolą postępowania przeprowadzone zostały zgodnie z procedurami określonymi w uregulowaniach wewnętrznych w sprawie realizacji zamówień publicznych w Urzędzie.

(dowód: akta kontroli str. 2897-3051)

W 2022 r. nadzór i kontrola realizacji budżetu, sprawowana przez Wojewodę Wielkopolskiego na podstawie art. 175 ust. 1 ufp, obejmowały w szczególności dokonywanie kwartalnych analiz informacji o wykonaniu wydatków budżetowych przedkładanych przez jednostki organizacyjne podległe dysponentowi części budżetowej 85/30 oraz dyrektorów i kierowników komórek organizacyjnych Urzędu, kontrolę jst w zakresie realizacji zadań i wykorzystania środków z dotacji, a także monitorowanie sposobu realizacji sformułowanych wniosków i zaleceń. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśnił, że do podległych jednostek kierowane były stosowne wystąpienia o charakterze nadzorczym. Stopień wdrożenia zaleceń podlegał bieżącej weryfikacji w ramach realizacji zadań Wydziału Finansów i Budżetu (np. czynności związanych z blokowaniem planowanych wydatków budżetowych, przeniesieniami wydatków na zasadach ustalonych w ufp).

(dowód: akta kontroli str. 1426-1498)

W związku z realizacją wniosku sformułowanego przez NIK, w wyniku poprzedniej kontroli⁷³ podjęto w Urzędzie działania mające na celu dostosowanie postanowień umów o objęcie dopłatą z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych postanowień zapewniających weryfikację wniosków o wypłatę dopłaty zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej⁷⁴.

(dowód: akta kontroli str. 1272-1330)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku badania ośmiu decyzji Wojewody Wielkopolskiego o blokowaniu, na podstawie art. 177 ufp, planowanych wydatków w kwocie 23 315,2 tys. zł, stwierdzono, że jedna decyzja o blokadzie planowanych wydatków w kwocie 2 082,3 tys. zł została podjęta przez Wojewodę Wielkopolskiego z nieuzasadnioną zwłoką, pomimo dysponowania wcześniejszymi informacjami o wystąpieniu

⁷² Przeprowadzono dwa postępowania na zakup samochodu służbowego. w tym jedno zostało unieważnione.

⁷³ Kontrola wykonania w 2021 r. budżetu państwa w części 85/30.

⁷⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 717, ze zm.

okoliczności uzasadniających ich dokonanie. Zarządzeniem nr 576/22 z 9 listopada 2021 r. Wojewoda Wielkopolski dokonał blokady planowanych wydatków na kwotę 2 082,3 tys. zł, tj. po upływie 38 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających podjęcie tej decyzji⁷⁵. Wniosek o blokadę został złożony do Wydziału Finansów i Budżetu przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej 7 listopada 2022 r. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, że kilkakrotnie zwracano się do Ministerstwa o przeniesienie części ww. środków na jednostki, którym groziło niezakończenie inwestycji z powodu wzrostu kosztów realizacji zadań. Zwracano się również z prośbą by ponownie rozpatrzono zapotrzebowania jednostek, które nie zostały ujęte w podziale rezerwy celowej na rok 2022 r. Z uwagi na przedłużające się decyzje trzech gmin, co do realizacji zadań inwestycyjnych wniosek o zablokowanie środków złożono w dniu 7 listopada 2022 r.

W ocenie NIK nieuzasadniona zwłoka wystąpiła po uzyskaniu informacji z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁷⁶ oraz po ostatecznych zgłoszonych przez gminy zapotrzebowaniach na środki⁷⁷. Nieuzasadniona zwłoka w podjęciu przez Wojewodę Wielkopolskiego ww. decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków w kwocie 2 082,3 tys. zł w części 85/30, nie sprzyjała optymalnemu ich wykorzystaniu przez Ministra Finansów.

(dowód: akta kontroli str. 3632-3634, 3638-3726)

2. Pomimo wydania przez Wojewodę Wielkopolskiego, w okresie od 31 maja do 30 grudnia 2022 r., zarządzeń o zablokowaniu planowanych wydatków w części 85/30 w kwocie 47 296,3 tys. zł, w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR zatwierdzono blokady tylko 44 158,5 tys. zł tys. środków (tj. 93,4% ogółu). Brak zatwierdzenia tej blokady w pozostałym zakresie był niezgodny z § 23 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁷⁸, zgodnie z którym procesy związane z decyzjami dotyczącymi blokowania planowanych wydatków budżetowych są realizowane w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa. NIK wskazuje, że w wyniku niezatwierdzenia decyzji o blokadzie planowanych wydatków w systemie TREZOR w kwocie 3 013,0 tys. zł faktycznie nie zostały one zablokowane, co uniemożliwiło Ministrowi Finansów ich wykorzystanie.

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśnił, że blokowanie planowanych wydatków budżetowych odbywa się zgodnie z procedurą przyjętą w Urzędzie a stwierdzony jeden przypadek (na 254 zarządzenia Wojewody Wielkopolskiego w sprawie zmian w budżecie w 2022 r.) niewprowadzenia do systemu TREZOR blokady planowanych wydatków budżetowych, wynikającej z zarządzenia Wojewody Wielkopolskiego Nr 586/22 z dnia 14 listopada 2022 r., spowodowany był liczbą podpisanych w tej dacie stosownych zarządzeń Wojewody Wielkopolskiego. Wskazał, że w dniu 14 listopada 2022 r. Wojewoda Wielkopolski wydał 10 zarządzeń dotyczących zmian w budżecie na rok 2022.

(dowód: akta kontroli str. 1648-1658, 3869)

NIK wskazuje, że stosowany w Urzędzie system kontroli zarządczej nie zapewnił właściwego przepływu informacji. Wśród zidentyfikowanych ryzyk w Wydziale Finansów i Budżetu, (w obszarze działania - komunikacja wewnętrzna i bezpieczeństwo informacji) wskazano ryzyko zakłóceń w przepływie

⁷⁵ Pismo z 14 lipca 2022 r. o rezygnacji Gminy Trzcianka z realizacji inwestycji.

⁷⁶ Pismo Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 30 września 2022 r. o konieczności zablokowania środków niewykorzystanych przez Gminę Trzcianka

⁷⁷ Tj. 11 października 2022 r.

⁷⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 259.

informacji/dokumentów, do którego ustanowiono mechanizm kontroli, w formie bieżącego monitoringu.

3. Zobowiązanie wymagalne w kwocie 547,2 tys. zł⁷⁹ wynikające z prawomocnego wyroku sądowego, w którym wojewoda wystąpił jako statio fisci Skarbu Państwa uregulowano w dniu 4 stycznia 2022 r. Odpis wyroku wpłynął do Urzędu w dniu 8 grudnia 2021 r. W księgach rachunkowych Urzędu zobowiązanie ujęto w momencie zapłaty, tj. w miesiącu styczniu 2022 r. Działanie takie było niezgodne z zasadą memoriałową określoną w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸⁰ nakazującą ujmować w księgach rachunkowych wszystkie osiągnięte, przypadające na rzecz jednostki przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Skutkowało to niewykazaniem ww. kwoty jako zobowiązanie wymagalne w rocznych sprawozdaniach jednostkowych Rb-28 i Rb-Z sporządzonych za 2021 rok.

Główna księgową Urzędu wyjaśniła, że zobowiązania dotyczące postępowań sądowych, w których wojewoda występuje jako statio fisci Skarbu Państwa każdorazowo ujmowano jako zobowiązania okresu, w którym otrzymano zlecenie ich wypłaty.

(dowód: akta kontroli str. 3596-3630, 3866-3881)

4. W ośmiu PPE, w okresie objętym kontrolą, nie podjęto skutecznych działań mających na celu ograniczenie ponoszonych wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej (opłaty sieciowej stałej poprzez dostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb, opłaty sieciowej zmiennej poprzez dobór odpowiedniej wielostrefowej grupy taryfowej). Nie przeprowadzono także dla wszystkich PPE analiz w zakresie opłacalności montażu układu do kompensacji energii biernej w przypadkach ponoszenia opłat za jej ponadumowny pobór. Dla budynków Urzędu A, B i C w Poznaniu umowa na jej przeprowadzenie jest dopiero w trakcie realizacji.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Dyrektor Biura Obsługi i Informatyki wyjaśnił, że powodami niedostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb była m.in.: praca zdalna pracowników; określona wprost moc w projektach elektrycznych na wykonanie klimatyzacji⁸¹; ukryta rezerwa mocy pozwalająca na zasilenie budynków A i B w przypadku zaniku zasilania na jednym z przyłączy⁸²; funkcjonowanie zasilania rezerwowego⁸³. Natomiast w zakresie braku dla czterech PPE analiz opłat za energię bierną, Dyrektor Biura Obsługi i Informatyki wyjaśnił, że rzeczywiste zestawienie kosztów modernizacji instalacji oraz zysków wynikających ze zmniejszenia zużycia energii biernej (dotyczących dwóch PPE⁸⁴), pozwoli na podjęcie racjonalnej, z punktu widzenia dbałości o celowe wydatkowanie środków publicznych, decyzji co do dalszych etapów modernizacji kolejnych układów pomiarowych.

(akta kontroli str. 52-539, 543-545, 552-554, 608-613, 652-659)

⁷⁹ Tj. w § 4580 kwoty 43 741,59 zł, § 4590 kwoty 498 048,00 zł i § 4610 kwoty 5 417,00 zł z tytułu realizacji prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie I ACa 877/20 z 30 listopada 2021r.,

⁸⁰ Dz.U. z 2023 r. poz.120

⁸¹ Dotyczy PPE 590310600000364746 i 590310600000364715

⁸² Dotyczy PPE 590310600000367075.

⁸³ Dotyczy PPE 590310600000367082 i 590310600000800626.

⁸⁴ Tj. PPE 590310600000367075 oraz PPE 590310600000364722

NIK zauważa, że jednostka ponosiła znaczne wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej i brak szczegółowej analizy w tym zakresie uniemożliwia realizację wydatków w sposób oszczędny.

W wyniku analizy przeprowadzonej w toku kontroli NIK ustalono, że Urząd poniósł opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej (299,1 tys. zł), które mogłyby być znacznie ograniczone przy podjęciu odpowiednich działań. Zmniejszenie opłat za energię bierną pojemnościową, dałoby dla Urzędu oszczędności w wysokości 254,3 tys. zł. Nie w każdym PPE wartość mocy umownej była dostosowana do faktycznego zapotrzebowania, tj. dla PPE:

- 59031060000364746 (Biurowiec Zasilanie I Al. Niepodległości) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 19,29% - 47,14% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 70 kW do 172 kW⁸⁵, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 31,9 tys. zł;
- 59031060000367075 (Biurowiec Zasilanie II Al. Niepodległości) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 28,7% - 45% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 112 kW do 176 kW⁸⁶, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 28,9 tys. zł;
- 590243845027838996 (Konin ul. 3 Maja) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 36% - 46% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 23 kW do 30 kW⁸⁷, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 6,3 tys. zł;
- 59031060000367068 (WUW Poznań ul. Kościuszki) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 9,3% - 20% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 9 kW do 20 kW⁸⁸, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 11,1 tys. zł;
- 59031060000364739 (Obiekt Biurowy Poznań ul. Kazimierza Wielkiego) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 15% - 20% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 12 kW do 16 kW⁸⁹, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 8,2 tys. zł;
- 59031060000364722 (WUW Poznań Al. Niepodległości II) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022⁹⁰ moc pobrana stanowiła 42,1% - 75,9% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 79 kW do 116 kW⁹¹, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 7,2 tys. zł;
- 59031060000364715 (Budynek Poznań Plac Wolności) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 32,5% - 54,2% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna

⁸⁵ Tj. przy założeniu 30% zapasu mocy umownej, w stosunku do maksymalnej mocy pobranej w poszczególnych okresach rozliczeniowych.

⁸⁶ Ibidem

⁸⁷ Ibidem

⁸⁸ Ibidem

⁸⁹ Ibidem

⁹⁰ Z wyłączeniem listopada – wysokość mocy umownej została określona na prawidłowym poziomie.

⁹¹ Tj. przy założeniu 30% zapasu mocy umownej, w stosunku do maksymalnej mocy pobranej w poszczególnych okresach rozliczeniowych.

w tym PPE zostałyby zmienione w ww. okresach do poziomu od 51 kW do 85 kW⁹², to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 10,3 tys. zł;

- 59031060000576026 (Budynek Biurowy Leszno) w okresach rozliczeniowych od stycznia do grudnia 2022 moc pobrana stanowiła 29,6% - 66,7% wartości mocy zamówionej. Na przykład przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmieniona w ww. okresach do poziomu od 21 kW do 47 kW⁹³, to opłata sieciowa stała byłaby niższa o 4,5 tys. zł.

Moc umowną, według pkt. 4.2.3. *Taryfy dla energii elektrycznej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej Enea Operator Sp. z o.o.* oraz pkt. 4.2.3. *Taryfy dla energii elektrycznej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator SA*, można zamówić w niejednakowych wielkościach na poszczególne, nie krótsze niż miesięczne, okresy roku.

Natomiast grupa taryfowa wielostrefowa była korzystniejsza dla jednostki, co zostało potwierdzone danymi o zużyciu energii czynnej w strefach czasowych, pozyskanymi od operatora systemu dystrybucyjnego⁹⁴. Od stycznia do grudnia 2022 r. opłaty w grupie taryfowej C23 dla PPE 590243845027838996 (Konin ul. 3 Maja) byłyby niższe łącznie o 4,3 tys. zł brutto.

(dowód: akta kontroli str. 52-184, 648-649)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2022, w części 85/30 – województwo wielkopolskie, zaplanowano wydatki z budżetu środków europejskich w wysokości 134,0 tys. zł. Na podstawie decyzji Ministra Finansów o rozdysponowaniu rezerw celowych⁹⁵, plan wydatków budżetu środków europejskich w części 85/30 w trakcie roku zwiększony został do kwoty 21 011,2 tys. zł.

Wydatki budżetu środków europejskich w 2022 r. wyniosły 10 817,5 tys. zł (co stanowiło 51,5% planu po zmianach) i w porównaniu do roku ubiegłego były one wyższe o 38,7%. Z budżetu środków europejskich sfinansowano dwa projekty realizowane przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, związane z usprawnieniem systemu ratownictwa, w tym: na drogach w kwocie 4 594,2 tys. zł oraz w transporcie kolejowym w wysokości 6 223,4 tys. zł. W ramach ich realizacji zakupiono specjalistyczne środki transportu do ratownictwa technicznego i chemicznego. Niezrealizowanie wydatków z europejskich środków budżetowych na kwotę 10 193,62 tys. zł było spowodowane negatywnym odbiorem samochodu laboratorium dla ratownictwa chemicznego. Z przeprowadzonej analizy przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej wynikało, że ze względów technicznych nie było możliwości zrealizowania tego zamówienia do końca 2022 r. W związku z ww. nadmiarem posiadanych środków budżetowych, Wojewoda Wielkopolski, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp zablokował planowane wydatki w kwocie 10 193,62 tys. zł.

W Urzędzie, w 2022 r., nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 1169-1272)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez dysponenta części 85/30 w zakresie wydatków.

⁹² Ibidem

⁹³ Ibidem

⁹⁴ Energa Operator SA.

⁹⁵ Rezerwa poz.98 – Finansowanie programów z budżetu środków europejskich.

Wojewoda, jako dysponent części 85/30 budżetu państwa, wydatkował w 2022 r. środki budżetowe w kwocie 5 726 687,3 tys. zł zgodnie z planem rzeczowym i finansowym. Badanie środków w kwocie 4 651,4 tys. zł otrzymanych przez Wojewodę Wielkopolskiego z rezerwy ogólnej budżetu państwa (45,6% ogółu) wykazało zgodne z przeznaczeniem ich wykorzystanie.

Kontrola decyzji o blokowaniu planowanych wydatków wykazała, nieuzasadnioną zwłokę w zablokowaniu planowanych wydatków w kwocie 2 082,3 tys. zł oraz niezatwierdzenie w systemie TREZOR blokady planowanych wydatków w kwocie 3 013,0 tys. zł (6,4% ogółu), co świadczyło o nieskutecznie funkcjonującym systemie kontroli zarządczej i wpłynęło na obniżenie oceny. W wyniku badania dotacji w kwocie 3 463 729,9 tys. zł (tj. 71,1% ogółu dotacji) przeznaczonych na realizację przez jst zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych, stwierdzono prawidłowe ich rozdysponowanie i przekazywanie. Objęte kontrolą dotacje budżetowe były wystarczające na realizację wszystkich zaplanowanych zadań.

Na podstawie badania wydatków Urzędu w kwocie 17 766,9 6 tys. zł (11,5% ogółu) stwierdzono, że dokonywano ich w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz, co do zasady, z zastosowaniem reguł wydatkowania środków publicznych określonych w ufp. W księgach rachunkowych Urzędu zobowiązanie w kwocie 547,2 tys. zł wynikające z prawomocnego wyroku sądowego ujęto w momencie zapłaty, tj. w miesiącu styczniu 2022r. zamiast jako zobowiązanie wymagalne roku 2021. W konsekwencji nie wykazano go w sprawozdaniach Rb-28 i Rb-Z sporządzonych za 2021r..

Kontrola pięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych, na podstawie których w 2022 r. wydatkowano 717,6 tys. zł, nie wykazała naruszeń przepisów Pzp. Badanie wydatków na zakup energii elektrycznej wykazało, że nie podjęto skutecznych działań na rzecz ograniczenia opłat za energię bierną pojemnościową oraz dostosowania mocy umownej do faktycznego zapotrzebowania na moc czynną.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 85/30 – województwo wielkopolskie i sprawozdań jednostkowych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),

– z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/30 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (dysponent trzeciego stopnia) i dysponenta części były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym merytorycznym, za wyjątkiem jednostkowych rocznych sprawozdań Rb-28 i Rb-Z. Nie wykazano w nich zobowiązań wymagalnych w kwocie 17,1 tys. zł, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Realizowana w Urzędzie kontrola zarządcza nie zapewniła prawidłowości sporządzenia ww. sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 2038-2117, 3147-3373)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W rocznych jednostkowych sprawozdaniach Rb-28 i Rb-Z sporządzonych przez Urząd nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie 17,1 tys. zł z tytułu realizacji prawomocnych wyroków sądowych. Główna księgowa wyjaśniła, że wymienione kwoty z tytułu realizacji wyroków sądowych w tym głównie zwroty kosztów postępowania sądowego i zastępstwa procesowego, zostały zapłacone w odpowiednich terminach po uprawomocnieniu się wyroków sądowych i stąd wykazane zostały w sprawozdaniu Rb-28 w 2022 r. zgodnie z ewidencją księgową w kolumnie zobowiązania

(dowód: akta kontroli str. 1499-1589, 3195-3209, 3899-3900, 4194)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych sporządzone przez dysponenta części 85/30 – województwo wielkopolskie oraz przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu (dysponenta III stopnia). Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/30 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej nie zapewnił jednak prawidłowości sporządzenia dwóch sprawozdań. Objęte kontrolą sprawozdania zostały sporządzone terminowo i (za wyjątkiem sprawozdania jednostkowego Urzędu Rb-28 i Rb-Z) prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na małą skalę nie miały wpływu na sformułowanie tej opinii.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

- 1) wzmocnienie nadzoru nad realizacją dochodów budżetowych celem terminowego podejmowania dalszych czynności, w tym działań windykacyjnych,
- 2) podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie,

- 3) wzmocnienie procedur i mechanizmów kontrolnych eliminujących błędy w procesie wprowadzania i zatwierdzania blokad planowanych wydatków w systemie TREZOR,
- 4) wyeliminowanie praktyki ujmowania w księgach rachunkowych zobowiązań wynikających z prawomocnych orzeczeń sądowych dopiero w momencie zlecenia wypłaty zasądzonych środków w celu rzetelnego sporządzania sprawozdań budżetowych i w zakresie operacji finansowych,
- 5) dokonanie korekt stosownych sprawozdań w zakresie wykazywania zobowiązań wymagalnych,
- 6) kontynuowanie już rozpoczętych oraz podjęcie kolejnych działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁹⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 14 kwietnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy

p.o. Dyrektor

/-/ Przemysław Grad
Doradca ekonomiczny

/-/ Karolina Wirszyc-Sitkowska

⁹⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

/-/ Sylwia Zakrzewska
główny specjalista kontroli państwowej

/-/ Krzysztof Kowalak
starszy inspektor kontroli państwowej

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała p.o. Dyrektora Delegatury NIK
w Poznaniu Karolina Wirszyc - Sitkowska.